

ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม

IMPLEMENTATION RESULTS ACCORDING TO STANDARD OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER THE JURISDICTION OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN NAKHON PATHOM PROVINCE

วชิพร ส่งแสง / WALEEPHON SONGSANG¹

พรรณี สุวัตถิ / PANNEE SUWATTHEE²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ขนาดและหน่วยงานต้นสังกัด และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 214 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย และประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จำนวน 14 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ที่ต่างกันและปฏิบัติงานในศูนย์ฯ ที่มีขนาดต่างกัน เห็นว่าผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกัน สำหรับหน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์ฯ ที่ต่างกันมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองให้มากยิ่งขึ้น ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกควรมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง ศูนย์ฯ

¹นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม /ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างศูนย์ฯ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

คำสำคัญ: มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study level of implementation results according to standard of child development centers 2) compare the implementation results according to personal factors, size of the centers and organization units; and 3) collect guidelines for developing the implementation of child development centers. The research samples consisted of 228 subjects, including heads of the centers and child care givers derived by simple random sampling, as well as 14 heads of the center's committees derived by purposive sampling. The research instrument was the questionnaire and the interview form constructed by the researcher. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance. Content analysis was used to analyze data from the interview.

The results revealed as follows: 1) The level of implementation results were at high level both in overall and specific aspects. 2) There were no differences of opinions on the implementation results among heads of the center and child care givers who differed in education level, working experience and position. Moreover, there were no differences implementation in the center with different size both in overall and specific aspects; while those different organization units had different implementation, both in overall and specific aspects, with statistical significance at .05 level. 3) The child development center administrative committee should aware of their role and duties more. They should give a chance to community leaders, guardians and external organizations to participating in the activities of the centers. The curriculum should be accordance with the community context. The center should have good relationship with communities and build network between centers in order to develop mutual of the child development center.

Keywords: standard of child development center, child development center, local administrative organization

บทนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัย กล่าวได้ว่าเป็นความจำเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาประชากรของประเทศในอนาคต ดังนั้นรัฐจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 5 ปี เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านสมองซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่าน อาทิ พลาโต (Plato, ม.ป.ป. อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2542: 15) มีความเห็นว่าการจัดการศึกษาเป็นการเตรียมคนเพื่อรักษาประเทศชาติ รัฐควรเตรียมเด็กตั้งแต่ทารกเพื่อให้พร้อมที่จะสนองความต้องการของประเทศ และซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud, 1866-1939 อ้างถึงใน เพียงจิต ด้านประดิษฐ์, 2549: 24-25) กล่าวว่า “ประสบการณ์ที่ได้รับในช่วงวัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ คือ ระยะเวลา 5 ขวบปีแรกจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลนั้นจนชั่วชีวิต” ปัจจุบันสภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนค่านิยมในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะการประกอบอาชีพของพ่อแม่และผู้ปกครองที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น จึงมีเวลาเลี้ยงดูบุตรได้น้อยลง ทำให้บรรดาพ่อแม่และผู้ปกครองส่วนใหญ่จำเป็นต้องส่งบุตรหลานของตนเองไปขอรับบริการจากสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาล ในรูปแบบของการเตรียมความพร้อมและการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาการศึกษาปฐมวัยที่กำหนดไว้ว่า “การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 3)

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 18 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาที่เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรกของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น และในมาตราที่ 41 บัญญัติว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาในระดับหนึ่งระดับใด หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการในท้องถิ่น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 6-13) และเมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548: 1) ซึ่งในมาตรา 16 บัญญัติว่า ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง อาทิ การจัดการศึกษา ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้ทุกระดับและประเภทตามความพร้อม ความเหมาะสม

และความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนสามารถระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในการพัฒนาชุมชนทุกระดับ กล่าวคือ 1) พัฒนาเด็กตั้งแต่ในครรภ์
โดยการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์ให้พร้อมที่จะทำให้ลูกในครรภ์มีการพัฒนา
ของสมองอย่างเต็มที่ 2) การคลอดและการเลี้ยงดูเด็กใน 3 ขวบแรกที่สำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก
3) การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีคุณภาพสามารถพัฒนาความพร้อมให้แก่เด็กเล็กทั้งด้าน
ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และจัดอาหารที่ถูกต้อง
ตามหลักโภชนาการให้เด็กเพื่อให้สมองพัฒนาได้เต็มที่ และ 4) การศึกษาปฐมวัย ต้องพัฒนาเด็ก
วัย 4 – 6 ขวบ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์
(ธีระ รุญเจริญ และคณะ, 2554: 29-39)

เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบ
ด้านการพัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นจึงมีการรับถ่ายโอน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งที่อยู่ในการดูแลของภาครัฐต่าง ๆ ให้เข้ามาอยู่ในความดูแลขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมในด้านต่าง ๆ อาทิ การบริหารจัดการ
งบประมาณ การพัฒนาบุคลากร และการสนับสนุนทรัพยากร จะเห็นว่าการดำเนินการจัดตั้งศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายในการจัดการศึกษา
ท้องถิ่นที่สามารถรับถ่ายโอนจากสถานศึกษาที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ในปัจจุบันองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นหลายแห่งที่มีความพร้อมได้ก่อตั้งสถานศึกษาของตนเอง โดยยึดหลักการจัดการศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปฐมวัย และมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมาตรฐาน
ดังกล่าวมีแนวคิดพื้นฐานสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548: 15-24)
ส่วนในด้านการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ
และเหมาะสม ประกอบด้วยการดำเนินงาน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย
การบริหารงานตามโครงสร้าง การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารจัดการ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร ประกอบด้วย การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร
การพัฒนาบุคลากรและการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ
ความปลอดภัย ประกอบด้วย การจัดสถานที่ ทำเลที่ตั้ง การติดตั้งอุปกรณ์และมาตรการการรักษา
ความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูและจัด
การศึกษาสำหรับเด็กอายุ 2-3 ปี การจัดทำหลักสูตร การจัดประสบการณ์กิจกรรมประจำวัน
และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ประกอบด้วย

การร่วมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การให้บริการชุมชน และการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผนงานและให้ความร่วมมือดำเนินงานเครือข่าย และรายงานผลการดำเนินงาน (สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น, 2553: 2)

จากการศึกษาข้อค้นพบในงานวิจัยของลือชัย บุญคุ้ม (2546: 83-84) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่าพี่เลี้ยง หรือ ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม การวัดและการประเมินพัฒนาการของเด็ก ไม่มีอาคารสถานที่เป็นของตนเองเนื่องจากขาดงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ เครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กมีไม่เพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารกับผู้ปกครอง ที่จะดูแลให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก และข้อค้นพบจากผลงานวิจัยของสัมฤทธิ์ เนตรประไพ (2548: 81-83) ที่วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครปฐม พบว่า คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน รวมทั้งข้อค้นพบจากผลงานวิจัยของธนวรรณ ทองอ่อน (2549: 84-85) ที่วิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครปฐมและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ได้สังกัดเทศบาลนครปฐม มีการดำเนินงานแตกต่างกันในด้านการจัดสภาพแวดล้อม ข้อค้นพบจากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดนครปฐมซึ่งพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อาทิ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการศูนย์ฯ มีความรู้ความเข้าใจในด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผลค่อนข้างน้อย อีกทั้งอาคารสถานที่ งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กยังมีไม่เพียงพอ เป็นต้น ดังนั้นหากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม ได้มีการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ 6 ด้าน ตามที่กล่าวมาข้างต้นจะทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถทำหน้าที่ให้บริการและจัดการศึกษาปฐมวัยในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับและพึงพอใจแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาปฐมวัยและปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม เนื่องจากยังไม่มี การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อนจึงคาดหวังว่าข้อค้นพบที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานที่

กำหนด เป็นการเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในปีงบประมาณ 2557 และเพื่อให้หน่วยงานที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐมได้มีแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ที่ปฏิบัติงาน ขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานต้นสังกัด
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานการวิจัย

1. หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม ที่มีขนาดต่างกัน มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน
3. หน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ต่างกันมีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งหมด 482 คน

กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ตอบแบบสอบถาม คือ หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 214 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายกระจายไปตาม 7 อำเภอของจังหวัดนครปฐม และกลุ่มที่ตอบแบบสัมภาษณ์ คือ ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอละ 2 คน รวมจำนวน 14 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชุด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหน่วยงานต้นสังกัด มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert's rating scale) จำนวน 83 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามจำแนกตามตัวแปรผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 13 ข้อ 2) ด้านบุคลากร จำนวน 22 ข้อ 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำนวน 20 ข้อ 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 12 ข้อ 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำนวน 12 ข้อ และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 4 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 ทั้ง 83 ข้อ และการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับหัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.83

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ มีประเด็นการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม จำนวน 6 ข้อ โดยกำหนดประเด็นจากผลการวิเคราะห์ระดับผลการดำเนินงานในแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของมาตรฐาน 6 ด้าน ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 214 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และได้ดำเนินการสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จำนวน 14 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดำเนินการระหว่าง วันที่ 1 มิถุนายน - 30 กรกฎาคม 2556

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยค่าสถิติดังนี้

- 1) การวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้การหาค่าความถี่และร้อยละ
- 2) การวิเคราะห์ระดับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1986: 114)
- 3) การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ใช้สถิติดังนี้
 - 3.1) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้านตำแหน่งหน้าที่และหน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้การทดสอบที (t-test independent)
 - 3.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้านระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ระดับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการบริหารจัดการและด้านการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับผลการดำเนินงานตามมาตรฐาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม

(n = 214)

การดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	(\bar{X})	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการบริหารจัดการ	3.90	0.59	มาก	5
2. ด้านบุคลากร	4.05	0.59	มาก	2
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย	3.96	0.62	มาก	4
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.32	0.58	มาก	1
5. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.99	0.78	มาก	3
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.88	0.80	มาก	6
รวม	4.02	0.58	มาก	

2. การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม พบว่า หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และมีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสบการณ์การทำงานที่ต่ำกว่า 5 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริหารจัดการ และเมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กมีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดต่างกัน มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนหน่วยงานต้นสังกัดที่ต่างกัน มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวโดยสรุป ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยในด้านระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของศูนย์ฯ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม

รายการ	การเปรียบเทียบผล การดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		หมายเหตุ
	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	
1. สถานภาพส่วนบุคคล			
1.1 ระดับการศึกษา	-	✓	ภาพรวมและรายด้าน
1.2 ประสบการณ์การทำงาน	-	✓	ภาพรวม
- ด้านการบริหารจัดการ (ต่ำกว่า 5 ปี กับ 10 ปี ขึ้นไป)	✓	-	รายด้าน
1.3 ตำแหน่งหน้าที่ (หัวหน้าศูนย์ / ผู้ดูแลเด็ก)		✓	ภาพรวม
- ด้านบุคลากร	✓	-	รายด้าน
- ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	✓	-	รายด้าน
- ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	✓	-	รายด้าน
- ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	✓	-	รายด้าน
- ด้านการบริหารจัดการ		✓	รายด้าน
- ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย		✓	รายด้าน
2. ขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เล็ก/กลาง/ใหญ่)	-	✓	ภาพรวมและรายด้าน
3. หน่วยงานต้นสังกัด (อบต./เทศบาล)	✓	-	ภาพรวมและรายด้าน

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ศูนย์ฯ ควรขอความร่วมมือจากผู้บริหาร ผู้ปกครอง เพื่อหารายได้เพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการทอดผ้าป่าการศึกษา การจัดการแสดง ของนักเรียน เก็บเงินค่าบำรุงการศึกษา และขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานต้นสังกัดและ หน่วยงานนอกทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน ส่วนการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้ มีการประชุมชี้แจงบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้มี ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน

3.2 ด้านบุคลากร พบว่า ศูนย์ฯ ควรขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกและ บุคคลในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของศูนย์ อาทิ การเชิญผู้มีความรู้ ของท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร การศึกษาดูงานจากหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา

ปฐมวัย รวมทั้งการขอรับบริจาคทรัพยากรสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสื่อ อุปกรณ์ รวมทั้งทรัพยากรที่จำเป็นที่จะนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกันและศูนย์ฯ ควรเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์ฯ

3.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ศูนย์ฯ ควรจัดทำโครงการส่งบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรมตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความชำนาญเพื่อให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัย รวมทั้งควรจัดซื้ออุปกรณ์ดับเพลิงและติดตั้งอุปกรณ์ตัดไฟฟ้ากรณีฉุกเฉิน พร้อมทั้งมีแผนกำหนดการตรวจสอบอุปกรณ์เหล่านั้นให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ และควรจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพโดยเชิญแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น รวมทั้งการระวังป้องกันโรคต่าง ๆ ที่มีการระบาดในศูนย์ฯ ตลอดจนควรจัดทำป้ายประกาศเวลาเปิด-ปิดประตูทางเข้าออกของศูนย์ฯ เพื่อป้องกันความปลอดภัย

3.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ศูนย์ฯ ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นที่สามารถนำไปใช้ได้จริง จัดกิจกรรมให้เด็กได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์การดำเนินชีวิต จัดทำแบบประเมินน้ำหนักร่างกาย จัดทำแบบติดตามภาวะโภชนาการของผู้เรียน รวมทั้งจัดอาหารกลางวันให้ครบ 5 หมู่ และส่งเสริมให้เด็กมีนมรสจืดแทนรสหวาน

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ศูนย์ฯ ควรจัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองเพื่อให้คำแนะนำปรึกษาเป็นรายกรณี สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชนโดยมีการร่วมกิจกรรมกับชุมชน และบริการชุมชนด้านต่าง ๆ อาทิ ให้ยืมอุปกรณ์เครื่องใช้และสถานที่ในการทำกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน จัดบรรยายภาคและภูมิทัศน์ให้พร้อมรับ สะอาดและสวยงาม ตลอดจนควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม

3.6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า คณะกรรมการเครือข่ายศูนย์ฯ ควรจัดประชุมเพื่อเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายในอำเภอเพื่อร่วมกันพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรมีการจัดกิจกรรมการพัฒนาและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของสมาชิกเครือข่าย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. จากผลการที่วิจัยพบว่า ระดับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม ในด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสูงที่สุดนั้น เนื่องจากหัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมวันสำคัญและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม การจัดนำดื่มที่สะอาดเพียงพอ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬาเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์และจิตใจให้กับผู้เรียนทุกวัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งเป็นสถานศึกษาที่จำเป็นต้องดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในการบูรณาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยปรับให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่น ตามองค์ประกอบของงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 9 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านโภชนาการ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวได้รับการติดตามตรวจสอบจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การติดตามภาวะโภชนาการและอาหารสำหรับเด็กอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม จึงมีศักยภาพในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์ฯ ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรัชฎาภรณ์ กลับริอด (2551: 83-84) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า 1) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 3 ฝ่าย คือผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนภัสสร โคตรสว่าง (2552: 3) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิรัตน์ ทองวิจิตร (2553: 75-77) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน ศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลตำบลเทพราช พบว่า ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้ายนั้น แม้ว่าหัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายชมรมและองค์กรด้านวิชาชีพปฐมวัย การจัด

บุคลากรเข้าร่วมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย และการร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นเป็นเรื่องสำคัญ แต่ปัจจุบันพบว่า การดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างการขับเคลื่อนโดยหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งได้ริเริ่มมาแล้วตั้งแต่ปี 2551 โดยมีการคัดเลือกผู้นำเครือข่ายและคณะกรรมการเครือข่ายเพื่อทำหน้าที่เป็นแกนนำในการส่งเสริมความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากร ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของแฟนตัสโซ (Fantuzz, 2005: 2095 - C) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมี 3 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนและการเข้าร่วมประชุมของโรงเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญปลา ศรีผดุง (2554: 40) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าในการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้น การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักและให้ความสำคัญ ดังนั้นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้พยายามผลักดันให้มีการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาคและระดับประเทศ ให้มั่นคงและเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของศูนย์ฯ และหน่วยงานต้นสังกัด มีข้อค้นพบที่สามารถนำมาอภิปรายได้ กล่าวคือ

2.1 หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากจำนวนผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าและสูงกว่าปริญญาตรีจึงทำให้ข้อมูลที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่มีความคิดเห็นคล้ายคลึงตามกัน แต่ในงานวิจัยนี้ยังพบอีกว่า หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้เช่นกัน แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กต่างก็ตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ ซึ่งเป็นนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2545-2559) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการ หัวหน้าศูนย์และครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 กับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะเวลาที่ย่อมมีทักษะและประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการมากกว่ากลุ่มที่มีอายุการปฏิบัติงานที่น้อยกว่า และส่วนสถานภาพด้านตำแหน่งหน้าที่นั้น หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งมีบทบาทความรับผิดชอบที่ต่างกัน โดยเฉพาะหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน ส่วนครูผู้ดูแลเด็กปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานจึงทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ข้อค้นพบนี้จึงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนันทิชา ชูเชื้อ (2556: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกับครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยและเจ้าหน้าที่กองการศึกษา

2.2 หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ต่างก็ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่กำหนดแนวนโยบายการจัดการศึกษาระยะยาวไว้ครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2.3 หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต้นสังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์ฯ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในสังกัดเทศบาลส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานดีกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบล เนื่องจากเทศบาลมีความพร้อมด้านงบประมาณและด้านบุคลากรสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้มากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล และเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งมีศักยภาพในการดูแลงานด้านการศึกษาค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิ มีขนาดเล็ก รายได้น้อย จึงทำให้งบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีไม่เพียงพอเท่าที่ควร นอกจากนี้ศูนย์ฯ หลายแห่งยังขาดนักวิชาการศึกษาด้านการศึกษาปฐมวัยและหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลงานด้านการศึกษาโดยตรง จึงเป็นหน้าที่ของนักพัฒนาชุมชน หรือส่วนงานอื่น ๆ

ที่ได้รับมอบหมายให้มากำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสิริลักษณ์ ทงลิ้ม (2553: 116) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาในเรื่องการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากเป็นองค์กรขนาดเล็ก ซึ่งรายได้ในการพัฒนาต้องกระจายตามภารกิจหน้าที่ที่สำคัญ ทั้งด้านคุณภาพชีวิต การส่งเสริมอาชีพ การรักษาความปลอดภัย การสาธารณสุขปศุสัตว์ สาธารณูปการ รวมถึงด้านการส่งเสริมการศึกษาให้แก่ประชาชน เป็นต้น

3. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม ได้ข้อค้นพบที่สามารถนำมาอภิปราย กล่าวคือ ในการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ที่มาจากตำแหน่งหน้าที่นั้น ควรคำนึงถึงบุคคลที่มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่และมีศักยภาพในการพัฒนาศูนย์ฯ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปกครอง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ อาทิ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่นมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในการจัดทำแผนงานพัฒนาบุคลากรของศูนย์ฯ ในด้านความปลอดภัยโดยมีการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างต่อเนื่อง การมีมาตรการความปลอดภัยของอาคารสถานที่ในการติดตั้งอุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่ ถังดับเพลิง และอุปกรณ์ตัดไฟกรณีฉุกเฉินยังเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาศูนย์ฯ อีกประการหนึ่ง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ดูแลเด็กเล็กโดยเฉพาะ นอกจากนี้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้ได้จริงนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งนี้บุคลากรในศูนย์ฯ จำเป็นต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชนรวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับต่าง ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ที่มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ โดยคัดเลือกจากบุคคลที่เหมาะสมมาดำรงตำแหน่งตามสัดส่วนที่มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดไว้

1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานหรือจัดการศึกษาของศูนย์ฯ ในการสนับสนุนด้านทรัพยากร ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ หรือด้านงบประมาณ

1.3 ส่วนการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นต้นสังกัดควรจัดทำแผนงานพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัยและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และควรจัดให้มีการประเมินผล การจัดการเรียนรู้ตลอดจนติดตามนิเทศการจัดกิจกรรมประจำวันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อศึกษา ปัญหาของการใช้หลักสูตร เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบท ของท้องถิ่นและสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้จริง

1.4 คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรกำหนดนโยบายด้านการบริการชุมชน เพื่อให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตระหนักถึงบทบาทสำคัญในด้านการให้บริการชุมชน ด้านวิชาการ ตลอดจนข้อมูลข่าวสาร การอำนวยความสะดวกด้านสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน

1.5 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรจัดตั้งหน่วยงานสำหรับรับผิดชอบติดตามงาน เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยและกำหนดแผนงานให้กลุ่มเครือข่ายรายงานผลการดำเนินงาน ให้ท้องถิ่นทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสนอแนะแนวทางและติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของ เครือข่าย และควรมีการประกวดผลงานของเครือข่ายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากยิ่งขึ้นและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันในระดับจังหวัด ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในแต่ละด้านตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์ฯ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทที่ต่างกัน

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการ การศึกษาปฐมวัยในทศวรรษหน้าระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงอนาคต

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทิศทางการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐมให้เป็นไปตามมาตรฐาน ที่กำหนดไว้ ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในและ การเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมั่นใจ ซึ่งหากศูนย์ฯ สามารถ

ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ชุมชนให้การยอมรับและไว้วางใจมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- _____. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- ธีระ รุญเจริญ และคณะ. (2554). **ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: ชั่วฟ้าไฟฟ่.
- นภัสสร โคตรสว่าง. (2552). **การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นันทิชา ชูเชื้อ. (2556). **การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เพชรอุมา สุขเกษม. (2553). **การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญภา ศรีผดุง. (2554). **สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เพียงจิต ด่านประดิษฐ์. (2549). **คู่มือการจัดการศึกษาปฐมวัย**. เอกสารอัดสำเนาประกอบการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รัชฎาภรณ์ กลับริด. (2551). **การศึกษาดำเนินการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ลือชัย บุญคุ้ม. (2546). **การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วิรัตน์ ทองวิจิตร. (2553). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน ศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลตำบลเทพราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- สัมฤทธิ์ เนตรประไพ. (2548). ความคิดเห็นของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สิริลักษณ์ ทองลิ้ม. (2553). แนวทางการบริหารบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชาดา แขวงเมือง. (2555). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). รายงานการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับสรุป. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Best, J. B. (1986). *Research in education* (5th ed.). New Delhi: Prentice-Hall.
- Fantuzzo, J. W. (2005, June). Family involvementam multivariate assessment of family participation in early childhood education. *Journal of Educational Psychology*, 92 (2), 367-376.